

Til beslutningsforslag nr. B 137. Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 8. april 2003

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 111 om støtte til Irak tilbage fra Finansudvalget

[af Villy Søvndal (SF) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 3. april 2003 og var til 1. behandling den 8. april 2003. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udenrigsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 19 spørgsmål til udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne for størstedelens vedkommende har besvaret. Spørgsmål 12-19 vil blive besvaret snarest muligt af udenrigsministeren.

Finansudvalgets behandling af aktstykke nr. 111

Aktstykke nr. 111 har været behandlet i Finansudvalget på 2 møder den 2. april 2003. Finansudvalget har stillet 1 spørgsmål til udenrigsministeren til mundtlig besvarelse, som ministeren besvarede den 2. april 2003. Udenrigsministerens besvarelse af samrådsspørgsmålet vil efterfølgende blive fordelt. Finansudvalget har stillet 53 spørgsmål til udenrigsministeren og 4 spørgsmål til finansministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret. Under Finansudvalgets behandling af aktstykket blev dette begæret behandlet i Folketingssalen af Socialistisk Folkeparti, der i forlængelse heraf fremsatte

nærværende beslutningsforslag. Behandlingen af aktstykket i Finansudvalget er stillet i bero, indtil beslutningsforslaget er færdigbehandlet. Besvarelser på spørgsmål stillet af Finansudvalget vedrørende aktstykke nr. 111 er omdelt som bilag til beslutningsforslaget.

Udtalelse fra udvalget

Udvalget finder det uheldigt, at der under 1. behandling af beslutningsforslaget blev inddraget et foreløbigt og uofficielt udkast til betænkning.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Dansk Folkeparti finder det rigtigt, at regeringen i forlængelse af Danmarks deltagelse i de allieredes befrielse af det irakiske folk fra diktatoren gennem mere end 30 år, aggressoren og massemorderen Saddam Hussein, yder en omfattende humanitær- og genopbygningshjælp på 350 mio. kr. i årene 2003 og 2004.

De allieredes aktion mod det irakiske diktatorregime og befrielsen af det irakiske folk er både nødvendig og retfærdig, og Dansk Folkeparti støtter fuldt ud dansk deltagelse og den foreslåede hjælp på 350 mio. kr.

Det er vigtigt for Dansk Folkeparti, at den omfattende bistand anvendes til at hjælpe eventuelt internt fordrevne flygtninge i Irak, så de fortsat

kan forblive i Irak eller i nærområdet. Det er samtidig vigtigt for Dansk Folkeparti, at herboende irakere straks vender hjem og deltager i genopbygningen af deres land efter regimets fald.

Det er beklageligt, at Socialistisk Folkeparti forsøger at lave benspænd i denne sag ved at anmode om at trække aktstykket tilbage. Jo før dette aktstykke passerer igennem Folketinget desto bedre. Derfor burde Socialistisk Folkeparti have undladt denne obstruktion af det nødvendige genopbygningsarbejde til gavn for den irakiske befolkning.

Kristeligt Folkeparti har i Finansudvalget argumenteret for, at aktstykket blev færdigbehandlet i udvalget for at undgå en unødigt forsinkelse af den nødhjælp, Danmark under alle omstændigheder må bidrage med.

Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at Danmark bør tage et medansvar for at afhjælpe Irakkrigens katastrofale konsekvenser ikke mindst for civilbefolkningen. Humanitær bistand på kort sigt og genopbygningsbistand efter krigen er helt påkrævet, og som krigsførende part påhviler der i særdeleshed Danmark et stort ansvar.

Når det kommer til den praktiske hjælp, er Kristeligt Folkeparti meget utilfreds med regeringens holdninger.

For det første finder Kristeligt Folkeparti, at finansieringen er helt forkert. Regeringen vil tage de 350 mio. kr. fra forskellige konti under ulandsrammen. Det burde være »nye« penge, uanset at regeringen fastholder, at finansieringen af aktstykket ikke vil give anledning til afbrydelse eller forsinkelse af planlagte indsatser. Selv uden en Irakkrig havde der under alle omstændigheder været hårdt brug for 350 mio. kr.

Konsekvenserne bliver senere på året de samme som i forbindelse med Kosovokrigen. Nødhjælp, genopbygningsbistand m.v. kommer til at gå fra den langsigtede bistand til f.eks. lande i Afrika. Dertil kommer, at aktstykket næppe heller er det sidste af slagsen. Irak har både nu og efter en krig brug for massiv bistand.

Kristeligt Folkeparti mener, at behovet for nye penge til at finansiere aktstykkets formål forstærkes af, at ulandsbistanden er blevet kraftigt reduceret efter regeringens tiltræden.

For det andet er regeringens holdning til, hvem der skal forestå genopbygningsindsatsen, særdeles uklar. For Kristeligt Folkeparti er det afgørende, at FN kommer til at spille en afgørende rolle. Det er den eneste holdbare løsning, og derfor skal Danmark aktivt følge FN-sporet med hensyn til genopbygning.

Et *mindretal* i udvalget (S og RV) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre kan tiltræde beslutningsforslagets intention om at opdele aktstykket i henholdsvis humanitær bistand og genopbygningsbistand.

Mindretallet vil gerne yde humanitær bistand så hurtigt som muligt, men finder samtidig, at den præcise udmøntning af den danske genopbygningsbistand bør afvente de behovsanalyser, der ikke kan færdiggøres, før krigshandlingerne er overstået.

Derfor ville det være fornuftigt, hvis regeringen valgte at dele aktstykke nr. 111 op i to. Den ene del om humanitær bistand ville forventeligt kunne vedtages hurtigt, mens den anden del om genopbygningsbistanden kunne diskuteres mere indgående, inden Folketinget lagde sig fast på fordeling og vilkår for genopbygningsbistanden generelt.

VK-regeringen har sparet over 3 mia. kr. på den internationale indsats sammenlignet med det planlagte niveau under den tidligere regering. Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre tager afstand fra regeringens besparelser på ulandsbistanden og finder, at det er forkert, at det danske økonomiske bidrag til Irak skal tages fra ulandsrammen. Ulandsbistanden er i forvejen faldende som følge af regeringens besparelser. Regeringen kunne i stedet have valgt at finansiere indsatsen via de afsatte reserver på Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen.

Et andet *mindretal* i udvalget (SF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialistisk Folkeparti er enig i, at Danmark skal yde en aktiv humanitær indsats i Irak. Socialistisk Folkeparti mener faktisk, at regeringens forslag om at yde 180 mio. kr. er alt for lidt set i forhold til de menneskelige lidelser, der følger af krigen. Den humanitære bistand bør øges med yderligere 200 mio. kr.

Socialistisk Folkeparti er også enig i, at Danmark skal bidrage til genopbygningen af Irak,

men finder det afgørende, at det sker under ledelse af FN. Ligeledes finder Socialistisk Folkeparti, at det er urimeligt, at nødhjælpsindsatsen finansieres inden for ulandsrammen og således sker på bekostning af nødvendige indsatser andre steder i verden, hvor der også er væsentlige flygtninge- og fattigdomsproblemer. Teksten i aktstykke nr. 111 giver ingen garanti for, at genopbygningsindsatsen sker under FN's ledelse. Hvis USA blokerer for, at FN kommer til at stå for genopbygningen med henblik på selv, eventuelt sammen med koalitionspartnerne i krigen, at forestå genopbygningsarbejdet, kan det få katastrofale følger for FN og Irak. Derfor finder Socialistisk Folkeparti, at det er helt afgørende, at Danmarks stilling til genopbygningsindsatsen besluttes af Folketinget.

Et tredje *mindretal* i udvalget (EL) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Efter Enhedslistens opfattelse omfatter aktstykket bevillinger til to forskellige formål, og det bør således opdeles. Forslagets ene del omhandler humanitær bistand og nødhjælp i den øjeblikkelige situation. Hvordan denne skal di-

stribueres og af hvem, er fremgået af regeringens tidligere udmeldinger, bl.a. i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag B 118 om dansk militær deltagelse i en multinational indsats i Irak, særligt i et samråd med udenrigsministeren i denne forbindelse.

Genopbygningsbistanden er derimod et alvorligt politisk spørgsmål med folkeretlige implikationer. Denne bistand skal gives til en genopbygning og kan i værste fald komme til at udfolde sig under en besættelsesmagts diktator.

Som aktstykket er formuleret, beder regeringen om frie hænder til at støtte genopbygningsprocessen, uanset at denne kan bringe Danmark på kant med international ret.

Tjóðveldisflokkurinn, Siumut og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Pia Larsen (V) Henrik Vestergaard (V) Troels Lund Poulsen (V) Hanne Severinsen (V)

Peter Skaarup (DF) Pia Kjærsgaard (DF) Gitte Seeberg (KF) nfm. Lars Barfod (KF)

Jann Sjursen (KRF) fmd. Carsten Bo Jensen (S) Jan Petersen (S) Jeppe Kofod (S)

Mogens Lykketoft (S) Nicolai Wammen (S) Holger K. Nielsen (SF) Morten Helveg Petersen (RV)

Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Siumut og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag omdelt på B 137 i URU

Bilagsnr.	Titel
1	Kopi FIU: svar på spm. 1 vedr. Aktstk. 111 om aktstykkeforelæggelse, hasteproducerer, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 2 vedr. Aktstk. 111 om Genèvekonventionen, forpligtelse, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 3 vedr. Aktstk. 111 om finansiering, oversigt, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 4 vedr. Aktstk. 111 om oversigt, humanitærhjælp, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 5 vedr. Aktstk. 111 om prioritering, Afrika, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 6 vedr. Aktstk. 111 om Afrika, indsatsområder, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 7 vedr. Aktstk. 111 om Afrika, støtteforanstaltninger, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 8 vedr. Aktstk. 111 om aktivitetsoversigter, Asien, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 9 vedr. Aktstk. 111 om Indien, Afghanistan, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 10 vedr. Aktstk. 111 om nærområdeindsats, Afrika, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 11 vedr. Aktstk. 111 om Mifresta, forbrug, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 12 vedr. Aktstk. 111 om finansiering, reserver, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 13 vedr. Aktstk. 111 om informationer, Finansudvalget, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 14 vedr. Aktstk. 111 om humanitær indsats, aktstykkeforelæggelse, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 15 vedr. Aktstk. 111 om genopbygningsprogram, fordeling, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 16 vedr. Aktstk. 111 om genopbygningsbistand, kompetencebeskrivelse, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 17 vedr. Aktstk. 111 om finansiering, 2004, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 18 vedr. Aktstk. 111 om aktiviteter, budget 2004, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 19 vedr. Aktstk. 111 om humanitære problemer, finansieringsbehov, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 20 vedr. Aktstk. 111 om minerydning, Genève-konventionen, fra udenrigsministeren
	Kopi FIU: svar på spm. 21 vedr. Aktstk. 111 om Irak, ambassade, fra udenrigsministeren

Bilagsnr.	Titel
2	Kopi FIU: svar på spm. 23 vedr. Aktstk. 111 om Indien, udfasning, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 24 vedr. Aktstk. 111 om bevillingsforhøjelse, ulandsrammen, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 25 vedr. Aktstk. 111 om dispositionsbeløb, Balkan, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 26 vedr. Aktstk. 111 om uforbrugte midler, videreførelse, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 27 vedr. Aktstk. 111 om flygtningeindsatser, Afrika, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 28 vedr. Aktstk. 111 om genopbygningsprogram, behovsanalyse, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 29 vedr. Aktstk. 111 om genopbygningsbistand, ulandsrammen, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 30 vedr. Aktstk. 111 om Mifresta, udmøntning, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 31 vedr. Aktstk. 111 om Mifresta, uforbrugte midler, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 32 vedr. Aktstk. 111 om aktstykkeforelæggelse, opdeling, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 36 vedr. Aktstk. 111 om reserver, restbevilling, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 37 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 38 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 39 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 40 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 41 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 42 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 43 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 44 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 45 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 46 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 47 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 48 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 49 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren Kopi FIU: svar på spm. 50 vedr. Aktstk. 111, fra udenrigsministeren
3	Kopi FIU: svar på spm. 22 vedr. Aktstk. 111 om Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen (Mifresta), status, fra finansministeren
4	Kopi FIU: svar på spm. 33 vedr. Aktstk. 111 om bevilling, konto, fra finansministeren Kopi FIU: svar på spm. 34 vedr. Aktstk. 111 om restbeløb, konti, fra finansministeren Kopi FIU: svar på spm. 35 vedr. Aktstk. 111 om reserver, fra finansministeren
5	Kopi FIU: spm. 51 vedr. Aktstk. 111 om talepapir, samråd, til udenrigsministeren
6	Tidsplan for behandlingen af beslutningsforslaget
7	Spm. 1 om, at der ikke er tale om aktstykke med både nødhjælp og genopbygning i forbindelse med bevillinger til Kosovo, til udenrigsministeren Spm. 2 om, at aktstykke 224 og 225 vedrørende Kosovo alene omhandlede ekstraordinære statsbidrag til det internationale humanitære arbejde og genopbygningsbistand, til udenrigsministeren

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 3 om regeringen har adgang til at overføre op til 350 mio. kroner fra konto 35.11.05.50. Freds- og stabilitetsskabende reserve til f.eks. at finansiere aktstykke 111, til udenrigsministeren
	Spm. 4 om, hvor meget regeringen vil forhøje konto 06.37.02.12 Bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærområder med i 2004, til udenrigsministeren
	Spm. 5, om regeringen vil forhøje u-landsrammen i 2004 for at undgå forhøjelser på f.eks. konto 06.37.02.12, til udenrigsministeren
	Spm. 6 om, at finansiering af aktstykke 111 ikke giver anledning til, at der er konkrete planer, der ikke gennemføres, til udenrigsministeren
	Spm. 7 om, hvor mange og hvilke skitserede projekter, som endnu ikke opfattes som konkrete planer, ministeren vil afvise for at kunne finansiere aktstykke 111, til udenrigsministeren
	Spm. 8, om statsministeren, jf. svar på spm. 37 til Finansudvalget (§ 6 – bilag 44) har afvist at anvende reserven til formålet, til udenrigsministeren
	Spm. 9 om, hvad forskellen i kr. er på de i finansloven angivne beløb til Indien, Afghanistan, Gaza og Mellemøsten og de beløb, der er indeholdt under formuleringen »indgåede forpligtelser«, til udenrigsministeren
	Spm. 10 om, hvorfor den planlagte finansielle ramme for bistandsaktiviteterne i Indien er mindre end forudsat i FL 2003, til udenrigsministeren
	Spm. 11, om ministeren forventer, at der bliver behov for yderligere humanitære indsatser med dansk finansiering for Irak, jf. erfaringerne fra Kosovo, til udenrigsministeren
8	Svar på spm. 1 om, at der ikke er tale om aktstykke med både nødhjælp og genopbygning i forbindelse med bevillinger til Kosovo, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 2 om, at aktstykke 224 og 225 vedrørende Kosovo alene omhandlede ekstraordinære statsbidrag til det internationale humanitære arbejde og genopbygningsbistand, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 3, om regeringen har adgang til at overføre op til 350 mio. kroner fra konto 35.11.05.50. Freds- og stabilitetsskabende reserve til f.eks. at finansiere aktstykke 111, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 4 om, hvor meget regeringen vil forhøje konto 06.37.02.12 Bistand til flygtninge og internt fordrevne i nærområder med i 2004, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 5, om regeringen vil forhøje u-landsrammen i 2004 for at undgå forhøjelser på f.eks. konto 06.37.02.12, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 6 om, at finansiering af aktstykke 111 ikke giver anledning til, at der er konkrete planer, der ikke gennemføres, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 7 om, hvor mange og hvilke skitserede projekter, som endnu ikke opfattes som konkrete planer, ministeren vil afvise for at kunne finansiere aktstykke 111, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 8, om statsministeren, jf. svar på spm. 37 til Finansudvalget (§ 6 – bilag 44) har afvist at anvende reserven til formålet, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 9 om, hvad forskellen i kr. er på de i finansloven angivne beløb til Indien, Afghanistan, Gaza og Mellemøsten og de beløb, der er indeholdt under formuleringen »indgåede forpligtelser«, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 10 om, hvorfor den planlagte finansielle ramme for bistandsaktiviteterne i Indien er mindre end forudsat i FL 2003, fra udenrigsministeren
	Svar på spm. 11, om ministeren forventer, at der bliver behov for yderligere humanitære indsatser med dansk finansiering for Irak, jf. erfaringerne fra Kosovo, fra udenrigsministeren

Bilagsnr.	Titel
9	Kopi FIU: spm. 52 vedr. Aktstk. 111 om olie, Golfkrigen, til udenrigsministeren Kopi FIU: spm. 53 vedr. Aktstk. 111 om olie, eksport, til udenrigsministeren Kopi FIU: spm. 54 vedr. Aktstk. 111 om olie, produktion, til udenrigsministeren Kopi FIU: spm. 55 vedr. Aktstk. 111 om olie, produktivitet, til udenrigsministeren Kopi FIU: spm. 56 vedr. Aktstk. 111 om modernisering, olie, til udenrigsministeren Kopi FIU: spm. 57 vedr. Aktstk. 111 om tidsplan, modernisering, til udenrigsministeren
10	1. udkast til betænkning
11	Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 52 til 57 af 7/4-03, fra udenrigsministeren
12	2. udkast til betænkning